

L'Esquella de la Torratxa

Any XXI, Número 2122

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 12 de Setembre de 1919

Vapors TAYÀ

Servei bisetmanal entre BARCELONA i GÈNOVA per vapors rapidíssims de gran luxe

VAPOR CAPITÀ REVUELTA

SORTIDES. — De Barcelona: Els dimecres a la 1 de la tarda. — De Gènova: Els dissabtes a la 1 de la tarda

Gran confort - Servei restaurant de primer ordre - Concert en els menjars - Perruqueria - Manicura - Quartos de bany, & &

VAPOR TERESA TAYÀ

SORTIDES. — De Barcelona: Els dissabtes a les 7 de la tarda. — De Gènova: Els dimecres a les 7 de la tarda

Per a informes dirigir-se a les oficines

FILLS DE JOSEP TAYÀ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

EN MADRID: Conde Xiquena, 8

EN GÈNOVA: Carpi & Figli (Portici Vittorio Emanuele)

Al CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LÁMPARA DE MÁ
I PILA ELÉCTRICA

MASTER

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU

De venta
en els bons
establiments
d'òptica i
electricitat

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Óstias nefríticas
Reuma articular
Nefritis
Rifas
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE
Urotropina - Hexametileno tetramin

PIDASE
fonete expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 6 y 10-Barcelona

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, interior
Telèfon 4115 A

CAÇADORS!

Les millors espadenyes
més ben construï-
des, sòlides i cò-
modes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

Tintes bones qualitats

UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unión

Utils per a escriptori

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

CRONICA

*Ha sigut censurada
per l'autoritat governativa*

Les delícies del istiu

I.—EL VIATGE

El senyor Manelet—el mal home—ens ha dit un dia, un dia malastruc, en plena Rambla, que és el lloc on passen totes les desgràcies:

—Ja ho veu! Me'n vaig a la torre! Ja fa un mes que hi tinc la família, ja fa un mes que hi visc... Allò és viure i veure! Quina vista! Allò són aires i no els d'aquí... I una aigua! Una aigua que no és aigua: és un antipasmòdic, una malvasia, un «cúralo todo», fa miracles... I aquelles salzeredes al natural i no de pessebre com les que disfrutem aquí.

Vosaltres, no sabent què dir, somrieu, perquè un somriure treu de molts compromisos. I de sobte, quan ja vosaltres cerqueu una excusa per a fer la gran guillada, el senyor Manelet—el mal home—us agafa pel braç, us sacseja i us diu:

—Homel... Perquè no puja a passar un dia amb nosaltres.

I vosaltres:

—Es que...

I el mal home:

—Res; que ha de pujar un dia; no se'ns escaparà.

I vosaltres plens d'angoixa:

—Es que la feina... les vagues... la calor...

I el mal home que no està per romanços:

—Vostè és un amic meu. Seria l'únic amic que no hagués visitat aquell *paraiso*.

I vosaltres que no teniu cap desig de visitar aquell *paraiso*:

—Miri, senyor Manelet...

—No miro res—el mal home no mira mai res—el diumenge l'esperaré a l'estació tot el dematí.

I vosaltres:

—Però...

—Res, pobre de vostè que no's presenti el diumenge! El vindria a segrestar.

I el mal home, com un esperitat, carregat de paquets i paquetets, s'enfila a un tramvia que per desgràcia no l'aixafa. I vosaltres us quedeu melangiosos sota el sol de migdia i penseu: Aquests tramvies mai fan justícia.

I el diumenge, com que sabeu el mal home que és el senyor Manel, com que sabeu que és home de conviccions i tossut com un aragonès tossut, com que sabeu altres coses que aquí no venen al cas, però que hi haurien de venir, us aixequen a les cinc del matí amb ganes de no aixecar-vos, us beveu a correuita el clàssic cafè amb llet que de tan clàssic ja s'ha fet avorrible, i us en aneu a l'estació disposats a passar amb tota resignació un dia de camp. Si el que us veïés an aquelles hores—les més subversives del dia—no fos una altra víctima d'algun altre senyor Manelet, com el que us ha tocat a vosaltres, no ho diria pas que aneu a passar un dia al camp. I és que vosaltres, encara que volgueu adoptar un aire alegre o senzillament resignat sabeu que la natura—la natura dels infinits senyors Manelets *que en el mundo han sido*—no s'ha fet per a l'home mitjanament civilitzat, que la natura és l'enemiga de l'home, que la natura és un conte xinès. I amb el suplement d'un senyor Manelet qualsevol una novel·la per entregues.

Un cop al vagó us voleu consolar mirant el paisatge, però això com tantes altres coses de la vida—treure la loteria, fer un bon casament, etc.—no és possible. El vent us omple els ulls de pols, de carbonisa. Enceneu la pipa i una senyora s'ofen. Plora, però amb plor que fa fredat, una criatura de la senyora i vosaltres no us podeu ofendre. I el plor d'aquell *engendro* en mala hora tingut—qualsevol us recomana després.—Les hores d'amor serenes, el tric trac del tren i la pudor del vagó, i el sol que converteix el vagó en una torradora... Vosaltres us maregeu. Maleint la vostra debilitat, la vostra hora tonta.

I un xiulet i un altre xiulet. El tren que para i vosaltres que baxeu. I a l'anden les mosques de sempre, les acàcies tísiques de sempre, el quefe d'estació brut, trist i mal afeitat. I aquell sol!... I després d'aquell sol, el senyor Manelet, el mal home, que somriu quan us veu com un traïdor de melodrama, us abraça i us tosta l'esquena, i us mossega i crida:

—Això és vida! Això és natura de primera classe i aire i aigua natural!

I vosaltres us deixeu anar en els seus braços pensant tan si sou catòlics com no: *Que sigui lo que Déu vulgui*, sabent que no serà res de bo.

LL. C.

MUNICIPALESÇA

Lo difícil està per fer

Nota dominant d'aquestes dugues darreres setmanes ha sigut el rebombori despertat en el cos d'empleats municipals, que en virtut dels acords presos en la darrera junta municipal de Vocals Associats està essent objecte d'una nova reforma i consegüent adaptació.

Això, junt amb algunes mides preses contra una part del personal no massa diligent en lo de l'assiduitat en presentar-se a l'oficina, ha sigut causa de que se desvetllés a Cà la Ciutat una maror de mil dimonis.

Al fi, i després de no pocs treballs, ha pogut mig normalitzar-se la situació per lo que toca als empleats modestos, únics que de temps immemorial venen pagant els plats trencats cada cop que es parla al Municipi de reformes tocant al rengle del personal.

Diem els empleats modestos, per quant, segons va poguer comprovar pràcticament el senyor Iglesias—causant directe de l'actual arrenou—els capitostos de les diverses dependències en que l'administració se troba distribuïda segueixen fent de les seves com si tal cosa. Es aquest un mal vell de difícil arreglo.

Sigui com sigui, s'ha aconseguit posar un xic d'ordre en les files de la burocràcia, que donarà o no rendiment a la ciutat amb el seu «esforç»—segur que no—però que entra a l'oficina a l'hora marcada pel reglament.

Costés tan poc regular la conducta dels regidors com la dels empleats! Les mides preses pels Vocals Associats, els acords del Consistori i de l'Alcaldia, l'interès de Barcelona, poden en un moment donat aquietar la confusió en que viuen els funcionaris, que fan al cap i a la fi, lo que veuen fer als de dalt. Que se regeixen per l'exemple que els superiors els briden. Totes les ordres i contraordres no serveixen per a encarrilar la conducta dels regidors que segueixen fent de les seves; inspirant els seus actes en la particular conveniència.

A l'hora mateixa que s'anava a la caça de l'empleat orfe d'apoi que verament s'ho valgui, visità a l'alcalde una representació de venedors a la menuda d'ous, per a queixar-se dels perjudicis que els ocasiona el concert pactat per l'Ajuntament en lo que toca al cobro de l'arbitri sobre l'article de referència.

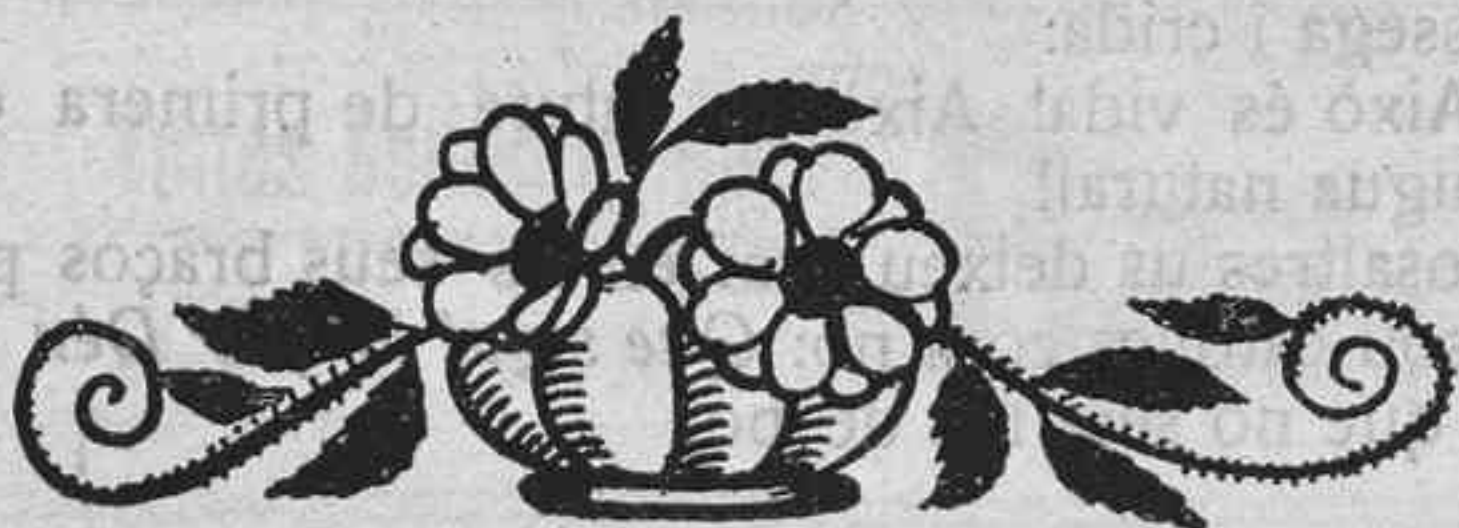
I per a millor demostrar el criteri seguit en la confecció del concert, digueren els venedors d'ous al senyor Martínez Domingo, que de les 80,000 pessetes anyals a pagar a l'Ajuntament pels majoristes concertats, n'ingressaren aquests en un sol dia 70,000, producte d'un carregament d'aquella mercaderia, portat a Barcelona per un barco anglès.

Lo que dèiem.

Podrà fer-se l'ordre en l'exèrcit d'empleats.

No hi ha Cristo que regeneri al cos de regidors.

JUST

La granota mecànica

UAN els maleïts forasters comparegueren amb ella i se la mostraren, plens de joia i urc, els uns als altres; esquena avall primer, i per tota la pell després, corregué un calfret per la còrpora de totes les granotes del safaretx.

—Que anaven a fer aquells bèsties?

—On la feren captiva a la princesa?

Perquè princesa era, i àdhuc reina, si en la grandesa rau la majestat. Era grossa, no com una gran granota grassa, sinó com tres granotes grasses i velles.

Les cantaires del safaretx miraven amb mals ulls als forasters, ja que d'ells sols sabien per les fascècies que inventaven i per les malvestats que des de la llur presència en la masia els havien pervingut de manera constant i segura.

Un dia deixaven sec l'estany, i descalços, trepitjant llot i fulles de menúfar, s'entregaven a la més crudel de les persecucions contra elles. Les copçaven i les ficaven en un cove. De les que queien dintre al salvatge crit de «Granota fica't al cove», mai més se'n cantava gall ni gallina. Entre les velles corria que aquells mals forasterots menjaven carn de granota.

Altres vegades ficaven als petits capgrossos dintre un pot de vidre i els mostraven captius a les mares desolades.

Matar-ne algunes a trets pel sol gust de fer mal, era ja cosa corrent, tan corrent com esperar el que tiressin rocs a l'aigua o que remoguessin el fons del safaretx per a fer eixir d'allí bombolles asfixiants, unes bombolles plenes d'un gas pudent i verinós.

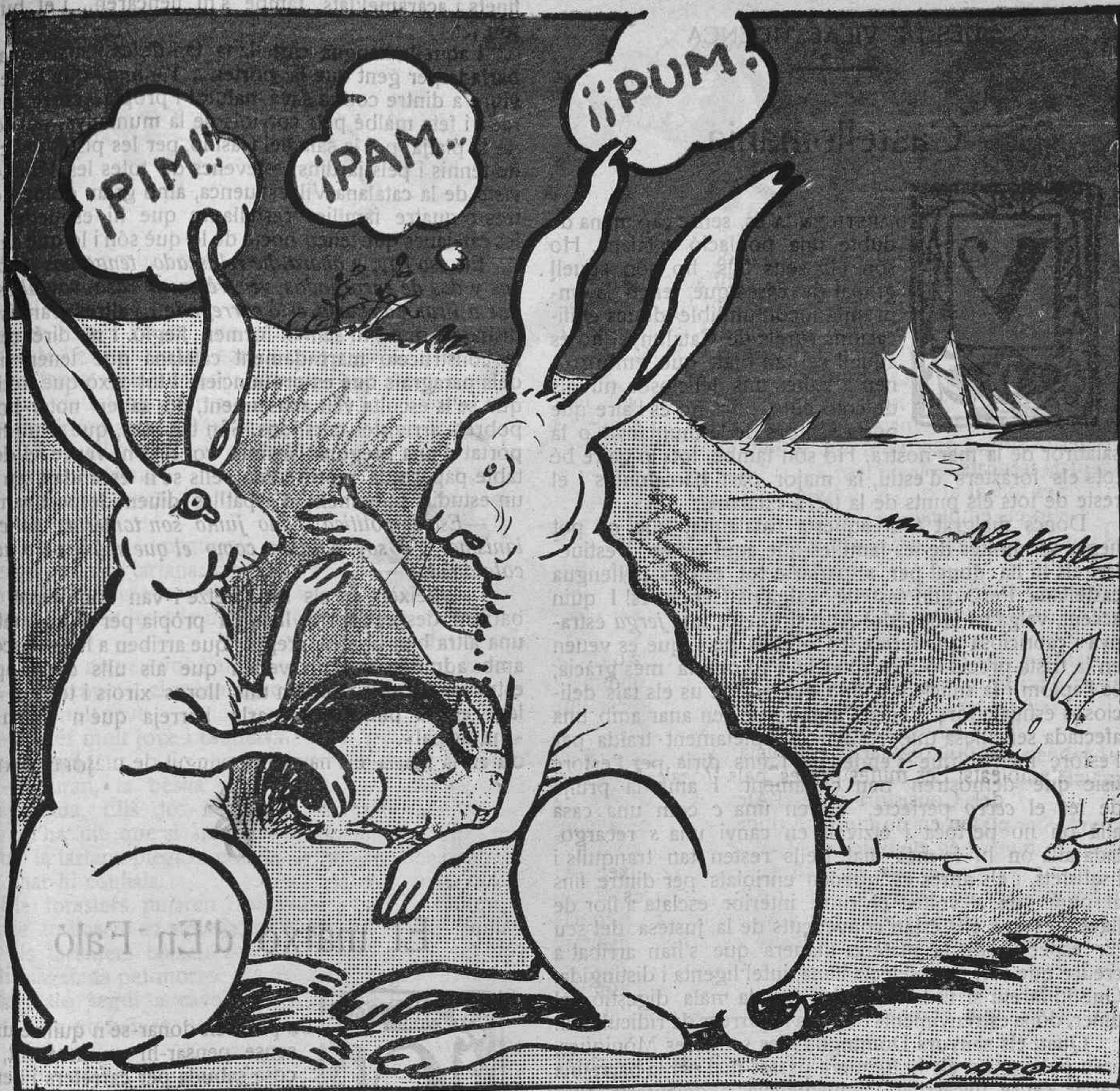
Per a acabar. Un dia, l'àvia (la sabedora del recó calent i humit on pot passar-se tot l'hivern esperant el despertar primaveral) feia sa sesta sobre una gleba de llot espès i tou. L'airet la gronxava dolçament, la caloreta del Sol impedia que's glacés la sang freda, ja vella, i ella confiada en la defensa de la calor del vell llot, son matalàs que devia fer-la invisible, àdhuc de la traidora serpent d'aigua (que en cada ull n'hi té vint), dormia sossegada.

Ai! No comptava amb els ulls blaus d'un minyonet foraster. Aquests la descobriren, i la petita fera, sa posseïdora, se desfeu els pantalons, se tregué la binola i, sacrilegí, feu pipí sobre la granota venerable.

Ella, que s'havia escapat sempre de les escomeses dels garipaus, retuda, banyada per un cadell d'home, que reia follament al veure-la saltar per a purificar-se!

Fa feresal...

Tornant a la princesa captiva. Els forasters la tomba-

SETEMBRE

ren panxa enlaire i les espectadores del safaretx cridaren:

—Ara li faran l'autòpsia.

Però no, li rascaren el ventre; ella contestà:

—Raa! Raa! Raaa! —com complascuda.

Després els forasters la deixaren anar a l'aigua, i ella nedà majestuosament donant dues o tres voltes al safaretx i anant a anclar tocant al rentador, on l'esperaven els forasterots.

Se repetí l'experiment un dia i un altre; des de que corre la granota de llauna els forasters no inquieten a les de carn.

Les granotes joves se li agafen als costats quan neda, i asseguren que sembla un automòbil; la que té ràbia és la vella, sobre tot des de que sap que les altres, a cau d'orella i rient molt, li diuen la pixada.

—Vols dir?.. Tan aviat s'ha obert la caça?

Notícies fresques

D'ençà que ha començat la estiuejada, estic rebent missives tots els dies; de *Montecada*, com que té tres vies, més sovint que de Oix i Senterada. De *Masnuevo*, *Cabriles* i *Argentada*, tinc notícies de fresc; però mai diries, tu que no't mous de la plaça d'En Tries, d'on n'he rebut també l'altre diada? Doncs, sàpigues, encar que't faci enveja saber que ma influència no coixeja i abarca a Catalunya un gran rodol, que tinc rebudes lletres perfumades de *gente bien*, si bé un poc retraçades, de *Vique*, de *Paredes*, de *Ripol*.

FERÈSTEC

DES DE VILAESTIUENCA

Castellomania

VILAESTIUENCA és, sense cap mena de dubte, una població catalana. Ho són els seus fills, ho són aquell grapat de cases que tenen la empremta inconfundible de les edificacions rurals de Catalunya, ho és aquell cel tan blau que emborronen a voltes uns deliciosos núvols de cotó fluix, i fins ho és l'aire que porta sentors de la muntanya o la salabor de la mar nostra. Ho són també tots o gaire bé tots els forasters d'estiu, la major part barcelonins i el reste de tots els punts de la terra catalana.

Doncs malgrat tota aquesta catalanitat que no pot negar-se, moltes de les famílies que aquí venen a estiuejar, els hi ha donat per a parlar a tot estrop la llengua castellana. Però quin castellà, valga'ns Cervantes! I quin accent, valga'ns Quevedo! Allò si que és una *jerga* estranya i capriciosa que fereix les orelles dels que es veuen en la trista precisió d'escoltar-la. I lo que fa més gràcia, és l'aplom i la suficiència amb que en fan us els tals deliciosos estiuejadors. Veureu que ho deixen anar amb una afectada sencillesa que resulta completament traïda per l'esforç mental que s'endeuina i fins diria per l'esforç físic que demostren ben clarament. I amb la pruija de fer el *ceceo* perfecte, claven una *c* com una casa allà on no pertoca i etziven en canvi una *s* recargolada allà on hi fa més mal. I ells resten tan tranquils i i satisfets, i els altres es queden enriolats per dintre fins al punt que a voltes el riure interior esclata a flor de llavi. I és que ells estan convençuts de la justesa del seu dir especial, de la mateixa manera que s'han arribat a creure que són gent selecta i fina, intel·ligenta i distingida. Que hi farem si hi ha vegades que la mala digestió del diner, dóna estrenyiments de solta i diarrees de ridiclesa!..

Quan els senyors Domingos i les senyores Mòniques, eren pobres, no els hi haguera passat mai per la barretina parlar sense necessitat, conveniència o galanteria, altra llengua que la pròpia. Prou feina tenien ells en el despatx d'aquell llòbrec magatzem, en les taules de l'obra-dor o en els telers de mà, per a perdre el temps assajant inutilment les petites nocions que en tenien!.. Altra cosa devien pensar elles quan cosien per altri, quan ajudaven a vendre darrera el taulell o quan acabaven alguna feina encarregada, que entregar-se a una difícil gimnàsia lingüística! Però a mida que feren diners, remarcaren que molts que en tenien o que ho feien veure, s'entretenien en no parlar mai en català, i els hi semblà que devia ésser pública prova de bon gust i mostra de selecció. I quan els fills foren grans, que fou precisament quan els quartos plogueren en xàfec continuat en les caixes revelides, als tendres plançons els hi entrà la mania de lluir, de mostrar-se com a models de distinció, i ja que la major part d'ells no podien excel·lir ni per llur talent ni per llur instrucció mal aprofitada, decidiren parlar diferent que els seus concitadans per a distingir-se en una cosa o altra. I els parés encantats de tenir uns fills tan

finets i acaramel·lats, també s'hi llençaren... i el bunyol fou fet.

I aquella llengua castellana tan dolça i suau quan és parlada per gent que la porten a l'ànima, que la senten viure a dintre com a sava natural i pròpia, corre adulterada i feta malbé pels corriols de la muntanya, pel sorral de la platja, per la sala del Casino, per les pistes del camp de tennis i pels jardins estevencs de totes les *Villa Arri-vista* de la catalana Vilaestiuenca, amb gran dolor de les tres o quatre famílies castellanques que hi estiuegen i de les catalanes que tenen noció de lo què són i lo què deuen.

Els *eso ray, y ahora, he relliscado, tengo dos de blancas y dos de encarnadas, vendré en su casa, voy al estanque a tirar una carta, está carregada...* i altres grandíssims disbarats que s'hi senten formen llegió. I no diré res de la construcció marcadament catalana que tenen molts dels paragrafs que es pronúncien. I tot això que tothom que se'ls escolta veu abastament, no saben notar-ho els pobrets arrivistes-cursilons. Són tan secs, que si un hom, portat d'una pregona llàstima, vol fê'ls-hi veure el detestable paper que representen, ells se'n escandalitzen i en un estudiat moviment d'espatlles diuen despectivament:

—*Eso es política. Todo junto son tonterias del catalanismo. Yo soy catalán como el que más, pero nunca catalanista!*

I segueixen en els seus tretze i van continuant desbarrant, despreciant la llengua pròpia per a malmetre'n una altra ben bonica, creguts que arriben a fer-se escoltar amb admiració. I no veuen que als ulls de propis i estranys tan sols resulten uns lloros xirois i tontos, parlant en la pintoresca parla barreja que'n diuen de «municipal».

JORDI CATALÀ

El matxo d'En Faló

QUE podrien donar-se'n quinze unces sense pensar-hi un moment, era cosa sabuda per carreters i llenyaters. Cap com ell tan valent per treure de sots i mals camins una carretada de faixines tan grossa que li tapava les orelles. Cap més bèstia podia posar-se-li al costat per pujar de una pitrada la costa més violenta; i en tocant a les baixades, si el pi que servia per a frenar aguantava, bé, i si no aguantava ja ho feia ell, el matxo d'En Faló que s'aguantava ferm, sobre les quatre potes com d'acer.

I un dia se li conegueren noves habilitats. Mireu com va ésser:

Uns forasters volien tots ésser seients a tartana pública i el tartaner no pogué complaure'ls. Ells digueren: en llogarem una per nosaltres sols. Qui té tartana al poble?

En Faló tenia tartana però no tenia cavall, ni euga, ni aca.

—Faló, podrieu llogar-nos la tartana per anar avall tots els dilluns i cada endemà de festa?

—Tartana prou, però, i bèstia.
—Que no tirarà el matxo?
—Li diré... No hi està acostumat a un pes lleuger i com que aquestes menes de bestiar que no són ni carn ni peix, tenen unes pensades tan estranyes... de totes maneres...

—Podríem provar. Mal serà...
—Ah, si ell vol rai... és qüestió de que li vingui plaent.

—Provem doncs.

—Provem.

—I el dilluns comparegué el matxo enganxat a la tartana. En Faló l'acompanyava, però sentat a les vares amb les riendes a la mà hi anava el mosso.

—No el meneu vos Faló?

—No senyors, el mena aquest.

—Es molt jove.

—Sí, és molt jove i esquerrà.

—Carai!

—Veuràn, la bèstia ja hi està acostumada. Ells dos s'entenen. A més m'ha dit que si no li deixava portar la tartana plegava en sec. Poden anar-hi confiats.

Els forasters pujaren i al arrencar se trobaren en aquella costa on tots els tartaners baixen i porten la bèstia agafada pel morro. El mosso d'En Faló seguí a cavall.

—Que no baixes, noi?

—Jo? mai

—Frenem?

—Frenin si volen.

I la bèstia se posà a córrer com un mal esperit.

—Noi, no corris.

—Deixin fer.

—Ens estimbarem.

—Que's pensen que no ens estimem la pell jo i el matxo? Més que vostès. Deixin fer.

I la bèstia vingà córrer, fent esses d'ací d'enllà de la carretera com si estés ubriagada. Els forasters se miraven espaordits. De sopte senten:

—Crec!

—Què és això?

—Crec! crec! crec!

—Mosso! mosso! la tartana se trenca.

—I ca!

—Si home. Escolteu.

—Que?

«De totes les viudes el primer consol quan han perdut l'home, és posar-se dol.»

(Albert Llanas)

—Això, home, això.

—Crec! crec! crec!

—Ja! ja! ja! Mare de Déu! Ja es veu que són forasters vostès.

—Home!

—Donat! Que no ho sabien que el matxo d'En Faló quan està alegre toca les castanyoles? Escoltin: Castanya, au! op! Castanya!

—Crec! crec! crec! retec! retec!

—Senten, senten com repica?

En efecte la bèstia se picava les ferradures.

Realment estava d'humor, perquè de bestieses va ferne... àdhuc no volgué beure allà on ho fan i tractà de mossegar un burot al entrar a Mataró.

Després el mosso baixà a donar un recado a cà flequer i advertí:

—No l'inquietin.

Un foraster tocà les riendes i el matxo i la tartana se ficaren en una taverna. El mosso digué:

—Per què'l molestaven? Ara tenen de pagar-li la beguda, sinó no arrenquem mai més.

I el qui tocà les riendes tingué que pagar pa i vi per el matxo i barrejar per a el mosso.

Després arribaren a l'estació. Cada dilluns hi arriben també, però fan beguda a la taverna sinó no hi arribarien.

Esplais d'un exemptat

Impressió

El lloc més romàntic de Londres, l'únic lloc on sense reminiscències literàries es pot sentir l'anhel de plorar i de somniar, és el barri miserable que rodeja el port, que s'exten a lo llarg de cada costat de riu i quins carrers penetren per entre la sombra dels docks.

Tot el dolor, tota la monotonia de nostra vida moderna, semblen haver-se ajocat pels edificis del tràgic barri. Les parets de les construccions, rectangulars com hospicis, s'han ennegrit amb el fum. De des del fangal per on passen els carros de transport fins a les teulades, tot ho ha enfosquit la pols del carbó.

Els carrers s'enllacen, es creuen, es torcen, sense acabar-se mai. Les cases són sinistres, amb les rengleres de finestres quadrangulars—sense una cara somrient o trista, sense un test de flors, sense aquelles cortines alegres dels barris populars espanyols o italians—buides, inexpressives i mudes, com infinitat d'ulls sense pupila.

Darrera les parets s'hi sent l'esbufec de les màquines, els xiulets del vapor, els volants que llencen com un gemec humà.

Ni un arbre. Ni un troç de terra verdosa. Ni una ratlla a l'horitzó lliure de la silueta de les xemeneies, caràcter original d'aquest centre de volcans moderns. I una humanitat que fa pensar amb les pàgines sombroses de Dostoiéus o de Gorki va i ve enfeïnada i insensible. Rostres que vos contemplen un instant atònits i que prompte desapareixen darrera els negres portals.

Sota la llum del sol l'aigua greixosa del riu palpita; va mansa cap al mar. Per la muralla del moll fumen amb la pipa aquests vellets que tenen els parpres entre cendra i groc com d'haver contemplat anys i anys la corrent del Tàmesis.

Pugen i baixen els tripulants dels barcos, pintoresca multitud, sens parar renovada, arribada ahir dels més llunyans reconcs de la terra i demà dispersa de nou.

Quan ha parat el treball del dia, en aquelles tenebres plenes de fum i de boires humides en les que Turner semblava mullar els pinzells, o bé en aquests crepuscles de Whistler, amb les llanternes blanques, vermelles i verdoses que llagrimegen entre la pluja i es desfan sobre l'aigua revolta ¡com voldria un marxar amb tots els barcos que se'n van! I si entre el bosc de pals i assegut en un rotlló de cordes, de quina barca surt un fum blau de llar humil, senti una cançó en llengua desconeguda, ¡com vos sembla confosament haver-la sentida alguna vegada pot-ser quan s'era noi, qui sap on!

Tot l'encant de les coses llunyanes que un no ha de veure jamai, està comprès dintre la cançó, que s'exten per sobre el port en repòs. Al seu ritme semblen tremolar totes les perspectives de la nit: les fileres de pals, les rengleres de llanternes i finestres enceses, a lo llarg del moll i fins una estrella de poc rentada per la pluja que sobre la negror del port tímidament treu el cap per a escoltar.—FERRAN CAÑAMERAS

∴ P A P E R A M ∴

LA NUEVA REVOLUCIÓN, per P. M. Turull.—Conegudes dels nostres intel·lectuals són les vàries competències de que tot temps fa gala el distingit literat autor d'aquesta obra, i sobre tot en matèries internacionals. En el llibre *La Nueva Revolución* el senyor Turull exposa una sèrie de idees pacifistes, suggerides amb motiu dels pavorosos conflictes que ha suscitat la guerra i amb motiu de la guerra mateixa. Una obra que ajudarà forçosament a la comprensió necessària per a arribar a la tan desitjada confraternitat dels pobles. Es de aplaudir, no sols el bon intent, sinó la perícia i la trassa del autor, que ha sapigut armonitzar un grapat de pensaments socials, polítics i filosòfics amb una gràcia literària ben escaienta. Acompanyen al volum una carta-pròleg de M. León Bourgeois i una interessant enquesta sobre la Societat de les Nacions, a la que hi han concorregut celebrades personalitats de la intel·lectualitat catalana.

BON COP DE FALÇ!—Un quadern de quaranta vuit planes

contenint un parell de dotzenes de poesies patriòtiques, recollides de entre la tasca literària d'un grapat d'autors cantaires de la nostra Catalunya. La major part de les composicions són pròpies per a recitar en vetllades. El volum forma part de la acreditada «Biblioteca Bonavia».

COVARDIES.—Comèdia en dos actes i en prosa, traducció al català per Lluís Millà. De tothom és conegut l'èxit assolit per aqueixa obra escènica original d'En Linares Rivas, i que ara el popular Millà acaba de traduir bastant acertadament al nostre idioma.

REPRÉSENTATION PROPORTIONELLE, per Charles Janet.—Memòria explicativa d'un nou sistema senzillíssim de Representació Proporcional pel mitjà de proporcions exactes, tema que resulta d'actualitat en la nostra terra. El treball, escrit en francès, ha sigut imprès a Limoges.

D'ACÍ, D'ALLÀ.—Havem rebut el número 7 d'aquesta popular revista catalana, corresponent al juliol. Conté, com sempre, infinitat de treballs literaris i informatius, tot molt ben il·lustrat i profusament.

ELS ALLOTJATS.—Vodevil en tres actes dels celebrats autors francesos Mars i Keroul, traduït per J. Capella. Aquest fou el veritable *père* dels vodevils a la nostra terra. No cal insistir, doncs en la seva importància. El publica «La Escena Catalana».

CATALANA.—Revista setmanal. Tenim damunt la taula el número 70, corresponent a 31 d'agost, que conté notables treballs literaris, a més de notícies i folletins.

RAMON BERENGUER I BERENGUER RAMÓN.—Estudi històric d'aqueixos *Abel i Caïn* de la nostra Catalunya, escrit pel gran historiador Antoni de Bofarull. Correspòn al follet 328 de la *Biblioteca d'Autors Catalans* «Lectura Popular».

HIMNO A LA PAZ.—Musica dels mestres Francisco Badia i Lluís Casali. La lletra és de don Tomás Biscamps... i bastant dolenteta, per cert.

BUTLLETÍ DEL MUSEU SOCIAL.—Acaba de publicar-se el número corresponent al mes d'abril. Conté estudis, dades i estats interessants.

EL BOMBERO ESPAÑOL.—Havem rebut el primer número d'aquesta revista quinzenal consagrada a la defensa del cos de bombers espanyols.—SEPT SCIÈNCIES

MALASTRUGÀNCIA

Tots els aficionats a guaitar el cel de part de vespres, hauran pogut observar aquests dies l'aparició d'una notable estrella amb cua: el cometa descobert per Metcalf, el 20 d'agost.

Això, a part de la curiositat astronòmica, no té realment res d'extraordinari. Cada dia per altre—com aquell qui diu—en passen, de viatgers d'aquests que vaguen per l'espai.

No obstant, de segur que per a certa autoritat que tu lector saps i jo vui dir, la presència del cometa haurà sigut motiu de justificats temors.

Diu que aquesta mena d'estrelles porten desgràcia; i davant de tants conflictes com hi han pendents, plantejats, i a punt de solució, la cosa no deixa de fer bastanta basarda.

Autoritat o no, tot aquell que mira aquestes nits al cel no pot menys d'exclamar: Això porta cua!

I la cua dels cometes, per a les autoritats, és com la cua dels llangardaixos per a les gitanes.—XARAU

EL SENYOR ESTEVE SATISFET

—Gracias, mi Amado!

ROSARI SETEMBRI

Un garnatxa dels més negres
i un picapoll ros com l'or,
penjat l'un a la brocada
d'un cep de dalt al turó
i l'altre a un cep de la rasa
que baixa al torrent quan plou,
juntats per les mans nervioses
del Nasi de Mas Ferriol,
ligats amb un cordill aspre,
feren un bonic penjoll.
El clau torçat d'una viga
qui al pinzell robà color
al teixí una capa nova
de calç blavenca al trispol,
se carreja la parella
de raïms d'esplèndit most.
Qui havia de dir-li al Nasi
que aquells dos raïms xirois
moririen a les grapes

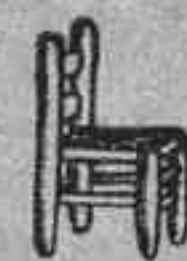
de la viuda d'En Moltó,
casada en segones núpcies
amb ell, en ple Mas Ferriol!
Ell que tenia una dona
amb salut per vendre i tot,
llestà, graciosa, feïnera,
que'l destí condemnà a mort
rera una grip gata-maula,
del Mas Tranquil, trist furó!
Quan les vinyes veremades
sols tenien anegots,
la vinya de la masia
veremà la fera mort.
Restà en Nasi orfe de molla;
què devia fer sinó
cercar una substituta
pel tragi del Mas Ferriol,
desafiant ràbies i escarnis,
rialles amb doble intenció

de fills, minyona i pagesos,
què devia fer sinó
apuntalar la existència
amb el puntal amorós
d'una dona per l'arcoba
la cuina, el camp i el rebost!

*
**

Potser sí que la *rauxera*
va fer-ho amb mala intenció,
pel cabell d'ella com sutge,
pell cabell d'ell ros com l'or!
El cas és que'ls dos cops nuvis
resaven amb compunció,
menjant-se ell el raïm negre,
menjant-se ella el raïm ros.

J. COSTA I POMÉS

Teló enlaire

NOVEDADES

Un bon *debut*—això de *debut* és un dir,
car la veritat és que fou una *reaparició*
—el de la companyia d'opereta que diri-
geix el popularíssim Papitu Bergés.

Es desenterrà, amb un acert mereixedor
dels més sincers aplaudiments, la exquisi-
da i coneguda sarçuela *El Barberillo de*
Lavapiés, llibre del gran M. Luis de Larra
i música del immortal mestre Barbieri, i
no cal dir que la lluidíssima concurrència
que omplenava de gom a gom el teatre
sortí més que satisfeta de la funció inau-
gural.

El Barberillo de Lavapiés és obra que
pertany a un gènere totalment oposat al
que conreua la companyia d'En Bergés;
però això no fou obstacle per a que la Ra-
mos, la Hera, En Ricard Fuentes—que feu
un *Lamparilla* de primera—En Genovés,
i En Murcia, no fessin tot lo que bona-
ment pogueren per a obtenir un bon con-
junt, per lo que cal felicitar-los a tots
i molt especialment a l'excel·lent director
de orquestra, el mestre Espeita i els seus
«súbdits» que no ho pogueren fer millor.
Durant aquests dies s'han reprisat *La Du-
quesa del Tabarín* i *El Pobre Valbuena*,
amb el mateix èxit d'anteriors tempo-
rades.

La companyia Bergés procedeix de Bil-
bao, on en el teatre «Arriaga» va fer una
gran campanya, lo que pot «certificar» el
cronista, puix en fou testimoni durant la
seva recent estada a la invicta villa.

Ella.— Dispensi... ¿és la Festa de la Salut?

Ell.— Sí, senyora. I si vostè hi entra serà la salut de la festa.

S'HAN ACABAT LES VIOLÈNCIES

El caçador.— Jo ja no us tiraré cap més tret. Ara si de bones en bones us voleu ficar al sarró..

POLIORAMA

La alegría de los otros, estrenada el passat divendres, és obra que cansa, fatiga i ensopeix. Els seus autors—els noms dels quals omitim generosament—s'enamoraren del teatre Martínez Sierra i Alvarez Quintero; però com que no n'hi ha prou de *enamorarse* per a fer les coses bé, puix si a l'amor no hi acompanya el *salero* o la *gracia* es fa un paper ridícol, *Els pares de la criatura* estrenada al Poli, no lograren convèncer al respectable.

Les úniques notes interessants d'aquest teatre, és que la espeterrant Mareca es recrea donant o repartint carabasses, l'incommemorable noi Parreño, salta i balla de content des de que nosaltres l'hem proclamat el «Papa-rei» dels nostres «corridos». 47.874—cap i cua!—amoroses i perfumades cartes d'amor, ha rebut el simpàtic i llegendari rival del noi Andreu—el del doctor—i que el molt immens Ricard Güell, no's recorda ni vol saber res de la crisi de les subsistències per la senzilla raó que el negoci va de primera i té la temporada assegurada.

Els porters i acomodadors, contribuint al èxit puix val a dir la veritat que ningú els guanya en amabilitat i bon tracte. I... *tutti contenti!*

Aquest número ha sigut revisat
per la censura governativa

Un burro d'or

EN Carlets ja no és En Carlets: és don Carlos. La seva dona ja no's deixa dir Tuietes: donya Gertrudis i barret en mà.

Eren humils drapaires i vivien modestament, però amb la guerra, dels fems n'han fet or, els drapots els han venut a preu de sedes i de cada sabatot vell n'han tret vint duros.

Don Carlos té auto, querida i gos. Donya Gertrudis té torreta a Vallvidrera, brillants com poms d'escala i lloro. El noi gran juga, el mitjà beu i el més petit, catorze anys, encara estudia i no ha tingut temps d'espatllar-se. La noia té cambrera íntima.

Don Carlos és el quefe de família més complacent que s'ha conegut.

—Carlos—diu la senyora—voldria un *apendicitis* que hi vist a can Masriera.

L'endemà té el pendentif i un braçalet amb quinze unces en pesa.

—Papà—diu la noia—compra'm una pianola.

Al dia següent pianola, gramofon i guitarra.

Que el noi gran ha d'anar a Caçadors: mil pessetes per perdigons i cinc mil l'endemà al dematí pels deutes sagrats. Que el mitjà vol xampany: deu caixes de Cliquot. En aquella casa no's plany res i boca que s'obra, boca que es tapa.

No cal dir que la *fulana* de don Carlos tampoc bada.

Té xalet a nom seu, gasta els diners a mans plenes i encara n'hi sobren per a mantenir *maquereau*.

L'únic que no és escoltat en aquella casa és el noi petit.

—Papà, comprim un diccionari.

—No n'hi ha per a llibres, noi. No vull que t'omplis el cap de cabòries.

DELFI ROSELLA

Auto-retrat

Jo sóc un *niño bien* que ballo a estones el *cake* i el *fox-trot* i els altres balls; sóc l'hèroi dels salons, freqüento els *halls*, i m'he especialitzat fent *patir* dones.

Esgrimo el *flirt*, en joves o *jamonas*; i tinc l'obsessió pels grans miralls; els meus amors, són tots foc d'encenalls, com correspòn que sia, a grans persones.

S'escorre, així, ma vida plaentera bo-i fent a tot arreu de *calavera*, i es parla d'En *Paqitu* a mitja veu.

Per quan al meu papà falli l'*ermilla*, ja ho tinc resolt: me cerco una pubilla i, de retruc, jo torno a ser l'hereu.

FERÈSTEC

ESQUELLOTS

Diuen que tot això de la social ja s'ha arranjat.

Diuen que els *socis* ja es comencen a entendre, mercès a les encertades gestions del nostre *Sanxo* don Juli Amado i etc.... etc...

Tant de bò de Déu!...

No saben pas ells l'alegria que'ns donen!...

Sobre tot si, com esperem, aqueix arranjament dona per resultat aquell «tots guanyant» que feu immortal an En Calvet.

I si així fos, trobaríem ben merescuda la funció d'honor al «Novedades» dedicada al senyor governador, en la qual s'hi cantà aquella cançó del *Ai, ai, ail* que hi anà tant de perilla.

Encara és poc. Després de la funció del «Novedades» trobem que se li hauria de dedicar un *Tedeum* a la Catedral.

Divendres passat, el conegut policia Brabo Portillo morí, de mort violenta, a la barriada de Gràcia.

Déu l'hagi perdonat.

Resultat de certes visites, fetes així de sorpresa, a l'Escorxador i a les Oficines recaudatòries del Municipi, ha sigut enterar-se el President de la Comissió de Hisenda de que la major part d'empleats de talla, els peixos grossos, no compleixen amb els seus deures de zel i de puntualitat.

Al carrer, doncs!... què tantes contemplacions!...

En canvi, diu que s'ha pogut cerciorar de que tots els empleats modestos, els *peixi menuti* compleixen com a bons, treballen i van a l'hora.

Doncs... lo equitatiu i llògic fora que aqueixos els augmentessin el sou.

O això... o no hi ha justícia a la terra.

Històric:

Un carro plè de sorra passa per la Gran Via Laietana.

—On vas?—pregunta un individu de les brigades al carreter.

El carreter:

—Vaig a *ensorrar* la Plaça de Sant Jaume. (*Tableau!*)

Notes de casa:

Dels organitzadors o Juntes respectives dels festeigs celebrats i que es celebren en les barriades de la Salut i Sant Gervasi, havem rebut atentes invitacions per a assistir als envelats i demés temples improvisats a la Santa Ballaruga.

Els balls de Sant Gervasi (Camp d'En Galvany) se celebraran amb tota pompa i lluïment des del dia 13 en un magnífic envelat situat en l'interior del Turó Park.

A tots, grans mercès.

Ha mort, a Barcelona, a l'avançada edat de 90 anys, l'eminent escultor català En Venanci Vallmitjana.

Deixeble aprofitat d'En Campeny, fou durant molts anys la firma més acreditada de Catalunya en lo que's refereix a l'art estatuari.

Són moltes les obres de caràcter públic que porten el seu nom i quasi totes provenen de la mateixa època, del temps de l'Exposició Universal, que fou quan l'artista es prodigà més en tasca i en inspiració. Infinitat de bellíssims monuments de caràcter funerari són també obra seva.

Descansi en pau el celebrat artista català.

De la casa pel·liculaire «Casanovas i Piñol» rebérem dies passats una elegant tarja de convit per a assistir a la prova cinemàtica per a presentació de la celebrada artista Madge Kennedy, prova que tingué lloc dilluns, al «Salón Cataluña».

Per més que no hi assistírem, tenim el gust de remarcar la galanteria de la casa «Casanovas i Piñol» vers nosaltres.

Un patriota català, resident a Havana (Cuba), un patriota català que's diu Felicià Serra Mont, ens envia còpia d'unes fulles impreses i escampades per aquelles terres de llibertat.

S'hi llegeixen en aqueixes fulles els «Manaments a complir per tot català a l'estranger».

Els manaments són deú i no cal dir que tots ells respiren entusiasme i bona fe; tanta bona fe i tant entusiasme, que en els presents moments, a Catalunya, és difícil reproduir i comentar una manifestació d'aqueixa mena.

Tot lo més que ens és permès, una encaixada des de lluny. I amunt i crits!...

Cada dia la mateixa cançó; una cançó que d'una hora lluny fa olor de cosa oficial:

«Los rumores no pueden ser más optimistas».

Senyores autoritats: Volen que els firmem un rebudet?...

Ja te'l daran l'optimisme, el dia que's facin sentir els que tenen veu... però que degut a certes circumstàncies la tenen velada.

Per això prenen pastilles Valda.

PIJAROL

La gent, quant té una alegria,
li surt a la fesomia.

De 'la secció d'anuncis de *La Vanguardia*, d'ara fa uns dies: «Vendemos 8,000 sacos de arroz con *permiso de exportación*. Escribir número ...»

I... les autoritats què fan, sense averiguar quina és la casa que fa aquests negocis tan bruts com intolerables, que res hi ha tan indigne com comerciar amb la fam del poble?

Què opina el fiscal de S. M.?

No creu el fiscal que la justícia deuria intervenir-hi?

Nosaltres creiem que sí, per les següents raons:

Primera. Per a esbrinar quin ministre ha firmat el corresponent permís, consentint que s'exportin 800,000 quilos d'arroc.

Segona. Per a saber quins són els intermediaris entre el ministre i els venedors.

Tercera. Per a aclarir quant s'ha pagat per sac, en concepte de *permiso*.

Quarta, quinta i sexta. Per a processar, condemnar i enviar a presiri a tots aquells que, en justícia, deuen anar-hi.

I el senyor Godó, el noble i patriota senyor Godó, l'ex cacic de Igualada, oferint les pàgines del seu *sesudo* diari, unes vegades per a anunciar negocis immorals i per lo tant punibles, i altres per a facilitar *casamientos* marca càn Prim.

I la «gente bien» tan convençuda de que *La Vanguardia* és el diari defensor de l'ordre, la moralitat, les bones costums i la... *grimegia bien entendida*.

Cosas veredes, oh Cid!

Aquest número de L'ESQUELLA ha estat censurat per l'autoritat governativa

—Lo més pràctic és esperar les coses ben asseguda en un tamboret de molles.

ACUDITS

Un pobre cessant va a casa de un dentista.

—Voldria que m'arreglés la boca.

—Veiam... Això està molt malament... De què vol que'ls hi ompli aqueixos caixals, d'or, de plom, d'alumini?...

—Escolti,... ¿que no me'ls podria omplir de tallets de vedella?...

Una senyora visita a una amiga que ha tingut la desgràcia de quedar-se viuda.

Preocupada per la misèria que li pugui portar el nou estat, li pregunta:

—I et va deixar molt, el teu marit?

—Ui!... Em deixava... setmanes enteres.

Joan Parera: Si anaven bé, ja els haurà vist o els veurà publicats. J. C. i P.: S'hi farà lo que es pugui. Vui dir que lo que no tingui una gran actualitat i ens convingui se reserva per a la primera ocasió.—Pepet del C.: Aquesta darrera ja fila una mica millor.—E. R.: Referent a la pregunta que em fa, tinc prohibida la contesta. Els versos que envia estan un xic millor que els anteriors, però encara no fan per casa. Preferim quelcom més original de pensament o més còmic. Pel demés no's molesti en enviar segells de correu.—J. M. S.: No ens convé.—M. P. B.: Els versets estarien bé si la forma fos més acurada.—J. M.: Havem llegit l'epigrama. S'aprecia el bon intent. I si bé no és molt dolent, no li darà gens de fama.—M. Cruseti: No va.—Aniol: Això aniria molt bé en una gasetilla de *Sucesos*. Però seria menys interessant que un succés.—A. B. Ribot: Ho sento, però, senyor poeta, avui no ha estat prou inspirat.

W. Metot: El conte de gitanos que m'envia no té prou originalitat. Si no fos per aquest motiu, de bona gana li publicaríem.—Abel Ardid: Mercès. Procurarem enquistar-lo.—Joan Blasi: Sento haver-li de dir que és bastant incorrecta.—Selá: Anirà a *La Campana*, un dia o altre.—F. Rossetti: No li asseguro res, però, si va, serà a *La Campana*.—M. Doménech: Massa llargada per tan poc assumpte.—Ll. R. i J.: El sonet és molt poètic, però bastant defectuós.—A. E.: No ens volem comprometre a obrir cap secció nova. Lo enviat potser aprofitarà un dia o altre.—Mitus: No va.—Met de Ribes: Podria estar millor.—J. S.: Gràcies. L'Almanac se dedica a un tema especial: les festes populars de Barcelona.—F. P. C.: Gràcies, també; però no ens tindria utilitat.

Resten moltes cartes per contestar; sàpiguen els firmants que els originals que envien han entrat en cartera. Lo qual, ben mirat, no vol dir gran cosa.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

LA CUESTION CATALANA

Desde el punto de vista español - Antecedentes

por SALVADOR CANALS

Un tomo

Pesetas 6

NOVA EDICIO

DICCIONARI

Català-Castellà & Castellà-Català

per A. ROVIRA i VIRGILI

Un tom

12 pessetes

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMOS PUBLICADOS

1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrea. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Meigosa. Un viaje a los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Orzuelo). ¡Aleluyas finas!

32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascoagados.
44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.

62. Beaumarhals. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Garrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévanez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid a mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Ojalé). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. García de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.

97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
105. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmlento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rualñol. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.
123. A. Karr. El perro de Sir John
124. E. Zamacois. Rick.

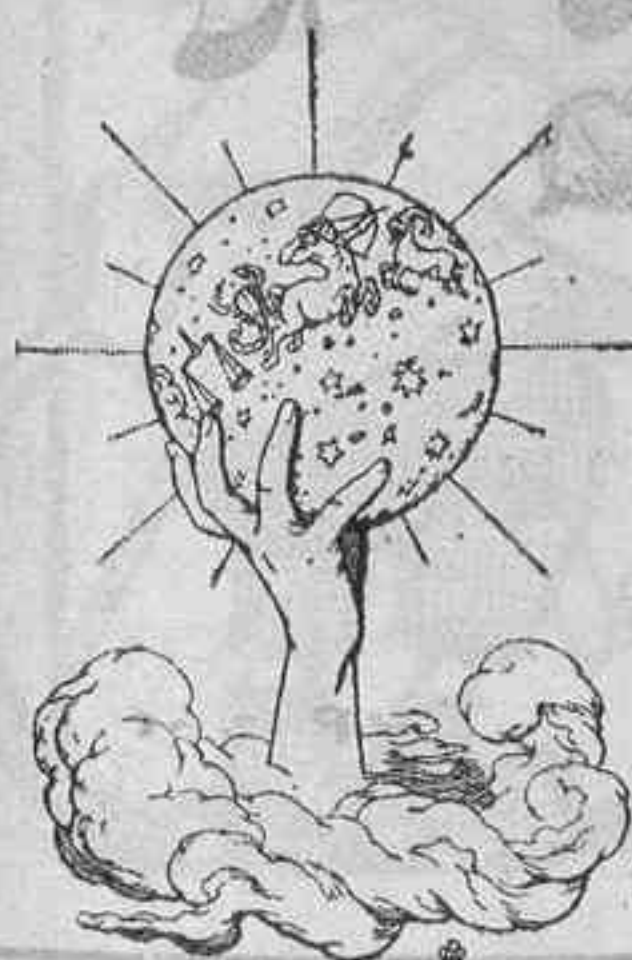
Precio de cada tomo
PESETAS 0'60

Próximamente se pondrá a la venta el tomo 124
titulado **RICK** de Eduardo Zamacois

Adelanta rápidamente la impresión del popular libro

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia
de la vida práctica para 1920

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un'al per a certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

LA GRAN NOTÍCIA

—Visca!... Salau!... Això s'ha de celebrar!..